

Llŷr Gruffydd AS

Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith

18 Rhagfyr 2024

Annwyl Llŷr

Rwy'n ysgrifennu ynghylch yr ymrwymadau a wneuthum yn ystod fy nghyfnod yn y sesiwn graffu gyffredinol ar 27 Tachwedd, a restrir isod er hwylustod.

1. Unedau aerdymheru newydd
2. Targedau Fflyd Trafnidiaeth Cymru (TrC)
3. Taliadau Arian Parod ar Drenau
4. Parcio ar y palmant

Mae'r 3 ymrwymiad cyntaf yn faterion gweithredol i TrC. Rwyf wedi amgáu llythyr at James Price, Prif Swyddog Gweithredol TrC ac wedi gofyn iddo roi atebion manwl i chi am y materion hyn.

Yn ychwanegol at yr wybodaeth a roddais i'r pwyllgor, hoffwn ailadrodd ein bod yn trawsnewid Llinellau Craidd y Cymoedd drwy fuddsoddi dros £1bn i ddarparu gwasanaeth troi i fyny a mynd. Fel rhan o'r trawsnewidiad hwn, rwyf wrth fy modd bod TrC bellach yn rhedeg trenau trydan newydd sbon. Mae hon yn foment hanesyddol go iawn ac yn garreg filltir arwyddocaol tuag at ddarparu Metro De Cymru.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn gyffredinol yn 2024, mae gwasanaethau TrC wedi bod yn fwy dibynadwy na gweithredwyr eraill yng Nghymru. Rydym yn darparu gwasanaethau cyflymach ac amlach diolch i'n buddsoddiad o £800m mewn fflydoedd newydd. Pan fydd yr holl fflyd newydd sbon wedi cyrraedd, bydd 484 o gerbydau ar gael i TrC o'u cymharu â'r 270 o gerbydau a etifeddwyd yn 2018. Mae hyn yn gynnydd enfawr mewn capasiti a fydd o fudd i deithwyr ledled Cymru. Rydym eisoes yn gweld manteision, gyda theithiau teithwyr yn cynyddu 19%, o flwyddyn i flwyddyn, ar wasanaethau TrC ar gyfer y cyfnod diweddaraf. Mae hyn yn dangos effaith gadarnhaol perfformiad gwell gan TrC, sy'n cyd-fynd â chyflwyno'r trenau newydd a gwelliannau i'r gwasanaeth yn barhaus, gan arwain at fwy o hyder ymhlith teithwyr i ddefnyddio gwasanaethau rheilffyrdd.

Rwy'n disgwyl i'r duedd hon barhau ac o'r newid yn yr amserlen ar 15 Rhagfyr, bydd 60% o holl wasanaethau TrC yn cael eu rhedeg gan drenau newydd, gyda thros dri chwarter y gwasanaethau y tu allan i Linellau Craidd y Cymoedd yn cael eu gweithredu gan y fflydoedd newydd. Mae teithwyr hefyd yn elwa ar yr arloesedd y mae TrC yn ei ddarparu. Mae cyflwyno tocynnau Talu Wrth Fynd bellach wedi'i ymestyn i 95 o orsafoedd ledled De Cymru, gan gynnwys holl linellau'r Cymoedd ac ar lwybrau i Ben-y-bont ar Ogwr, Maesteg a'r Fenni. Mae bellach yn bosibl teithio o'r Pîl i Gas-gwent gyda thocyn Talu wrth Fynd digyswllt ac elwa ar gapio prisiau dyddiol ac wythnosol, gan sicrhau bod teithwyr yn elwa ar y prisiau gorau posibl. TrC yw'r gweithredwr trenau cyntaf y tu allan i Lundain a De-ddwyrain Lloegr i gyflwyno'r system hon.

Rwyf hefyd wedi bod yn falch o sut mae TrC wedi gwella ei berfformiad wrth reoli effaith digwyddiadau mawr. Gwnaethant gario dros 130,000 o bobl i mewn ac allan o Gaerdydd ym mis Tachwedd eleni ar gyfer Gemau Rhyngwladol yr Hydref, Cyng rhair y Cenhedloedd a Gêm Gymhwysio Pencampwriaeth Merched UEFA, gan ddarparu capasiti a gwasanaethau ychwanegol pan oedd yn bosibl iddynt wneud hynny.

O ran parcio ar y palmant, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r mater hwn oherwydd ei effaith sylweddol ar gerddwyr, yn enwedig y rhai ag anableddau, rhieni â chadeiriau gwthio a phobl hŷn. Mae sicrhau bod palmentydd yn ddiogel ac yn hygyrch i bawb yn parhau i fod yn flaenoriaeth.

Yng Nghymru (fel yn y rhan fwyaf o Loegr ac eithrio Llundain) mae'r rhan fwyaf o droseddau parcio yn destun camau gorfodi sifil, ac mae gan awdurdodau lleol bwerau i weithredu, rheoli a gorfodi cyfyngiadau parcio a wneir gan ddefnyddio Gorchmynion Rheoleiddio Traffig (TRO) o dan Ddeddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984.

Gwnaeth [Deddf Rheoli Traffig 2004](#) ddad-droseddoli troseddau parcio, gan ganiatáu i bob awdurdod lleol yng Nghymru gael pwerau gorfodi sifil. Mae hyn yn golygu y gallant nawr ddefnyddio Swyddogion Gorfodi Sifil i roi Hysbysiadau Tâl Cosb pan fydd tramgwyddau parcio wedi digwydd. Gall y rhai sy'n derbyn Hysbysiad Tâl Cosb apelio i'r Tribiwnlys Cosbau Traffig, sy'n cwmpasu Cymru a Lloegr y tu allan i Lundain.

Ar hyn o bryd, fodd bynnag, nid oes gan awdurdodau lleol unrhyw bwerau gorfodi yn erbyn parcio ar balmentydd, ac eithrio pan fo cyfyngiadau parcio lleol neu os yw'r cerbyd yn Gerbyd Nwyddau Trwm (HGV) dros 7.5t. Caiff awdurdodau lleol wneud Gorchmynion Rheoleiddio Traffig (TROs) sy'n gwahardd parcio ar y palmant mewn ardaloedd diffiniedig, yn ogystal â nodi drwy ddefnyddio marcïau ffyrdd ac arwyddion os oes lleoedd yn y strydoedd hynny lle gellir parcio cerbydau yn rhannol neu'n gyfan gwbl ar y palmant. Gellir defnyddio mesurau ffisegol fel rheiliau neu gafnau plannu i atal cerbydau rhag cael eu gyrru ar balmentydd ond

mae'r rhain yn ychwanegu at annibendod ar y stryd, yn lleihau lled effeithiol y palmant ac yn peryglu pobl â nam ar eu golwg.

Mae gan yr heddlu hefyd bwerau i orfodi yn erbyn cerbydau sy'n rhwystro'r briffordd, sy'n cynnwys y palmant, o dan nifer o statudau a rheoliadau. Fodd bynnag, anaml y defnyddir y pwerau hyn, yn bennaf oherwydd diffyg adnoddau, ond hefyd oherwydd y baich profi sy'n angenrheidiol i sicrhau euogfarn droseddol am rwystro. O ganlyniad, prin yw'r camau gorfodi yn erbyn parcio ar y palmant sy'n digwydd yng Nghymru ar hyn o bryd.

Rydym yn cysylltu'n agos â'r Adran Drafnidiaeth (DfT), sy'n archwilio mesurau i fynd i'r afael â rhwystro palmentydd yn ddiangen. Ar hyn o bryd maent yn cyngori eu Gweinidogion ynghylch ffordd ymlaen a byddwn yn ystyried sut y gall hyn helpu Cymru.

Os oes angen unrhyw beth arall arnoch, mae croeso i chi gysylltu.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ken', enclosed within a thin black rectangular border.

Ken Skates AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for Transport and North Wales